

MLADA POTA

GLASILO SLOVENSKE MLADINE

Leto I.

Izhaja štirnajstnevno. — Naročnina letno 20 Din, četrtletno 5 Din, mesečno 2 Din. Za inozemstvo dvojno. — Ček, račun 17.092. — Uprava Rozka Štefan, Kopališka 3. — Lastnik, izdajatelj in odgovorni urednik Adrijan Janc, Bleiweisova 3. — Tisk J. Blasnika nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.

Štev.
3.-4.

Mir! Mir!

I.

Eden najlepših delov naše slovenske zemlje je bil izpremenjen v bojne poljane.

Dinamit in železo sta rila po zemlji, ki je živela slovenskega kmeta in jo izpreminjala v nerodovito puščavo.

Ogenj so sipali na domove naših očetov, rušili vasi in mesta, ki jih je postavil slovenski človek v svoji borbi za obstanek.

Slovenskega človeka so ubijali, streljali, zastrupljali. Slovenskim materam so ugrabili može, slovenski mladini očete, slovenskim družinam reditelje.

II.

V svojih najnežnejših letih smo bili priča blaznemu razdejanju svetovne vojne. V letih, ko bi bili najbolj potrebni močne hrane, smo morali pogrešati najpotrebnejše snovi za normalno rast.

Pomanjkanje je pritisnilo, na nas usoden pečat slabosti in bolehanosti.

Naši očetje so štiri leta odhajali in marsikdo se ni vrnil. Ko bi nam bila njihova pomoč in vzgoja najbolj potrebna, smo ostali z materami sami, prepuščeni žalostni usodi vojnih sirot.

V letih najbujnejše mladostne rasti bi potrebovali hrane, obleke, svobode, iger, sporta, izobrazbe. Mesto tega lakota, mraz, emigracija, večni strah pred smrtjo in propadom.

Smo za:

Pravico, da mladina sama proučuje svoj položaj in sama odloča o svoji usodi.

Pravico, da mladina stvariteljsko posega v razvoj dogodkov, da sodeluje pri izboljšanju nezgodnega položaja, v katerega je zašel današnji svet, posebno mladina.

I.

Smo za to, da se nam nudijo predpogoji za normalen telesni in duševni razvoj.

Smo za ukrepe za odpravljanje bede in revščine med mladino, za izboljšanje gospodarskega položaja.

Smo za priskrbo dela ali redne podpore v denarju, hrani in stanovanju brezposelnih mladini.

Smo za uvedbo minimalnih mezd mladini.

Smo za izvajanje osemurnega delovnega dne.

Smo za izvajanje socialne zakonodaje.

Smo za razdolžitev in davčno razbremenitev zemlje malih in srednjih kmetov, za razdelitev veleposestniške zemlje revni kmetijski mladini.

II.

Smo za demokratične svoboščine; za svobodo mladinskih organizacij, svobodo prepričanja, govora in tiska.

Smo za mir.

Smo za popolno žensko enakopravnost v vsakem oziru.

Smo za pravico izobrazbe vseh delovnih slojev, smo proti šolninam, vplsninam in taksam.

Smo proti vsakemu ponižanju mladine, proti brutalnemu šikaniranju in pretepanju.

III.

Smo za narodno enakopravnost Slovencev v gospodarskem in kulturnem oziru.

Pravica in miloščina

Ljubljanski mestni mladinski urad ima posebno kartoteko za one otroke, ki stalno gladujejo in ki nimajo niti najpotrebnejše obleke in obutve. Zabeleženih je v tej kartoteki nekako 1500 otrok. Viri mladinskega urada pa so že davno izčrpani, pa ne ker bi se bili v celoti porabili za preskrbo hrane in obleke tem otrokom. 15.000 Din nujnim življenjskim potrebam otrok namenjenega denarja je šlo le za državne šolske takse, ki jih ne more biti oproščen niti največji siromak. Zaradi pomanjkanja potrebnih sredstev pripravlja mestni mladinski urad sedaj nabiralno akcijo; posamezniki naj prispevajo, da se bo mogla beda te mladine nekoliko omiliti. V informacijo in za pridobitev naklonjenosti teh posameznikov je pred dnevi nek naš dnevnik (Jutro) prikazal vrsto dejstev iz življenja teh otrok.

Stotinam otrok preti brezdušna lakota in beda. Med temi otroci jih je vedno več iz srednjih slojev, otroci nižjih uradnikov, železničarjev, obrtnikov.

Zadnjič je neka usmiljenka pripeljala na mladinski urad 7 letno dekletce, ki ga je našla, ko je beračilo po cesti, vse zanemarjeno in garjevo, da so se ji po rokah in obrazu kar odpirale rane. Na mladinskem uradu so v njej spoznali najmlajšo članico družine, ki je njihovi kartoteki, na žalost pa je tudi v kriminalni razvidnici dobro znana. Njena 14 letna sestra se je že postavila na lastne noge na ta način, da se ob poznih večernih urah nudi pijanim, njeni materi so se prav pred par dnevi odprla vrata jetnišnice, oče pa je že nekaj let v grobu. Stanujejo v hlevu nekje na periferiji Ljubljane in živijo od beraštva, greha in tatvin...

Žalostna je tudi zgodba o neki družini iz šentpetrškega predmestja, ki jo je oče pred leti zapustil in se odpravil po svetu, da si poišče dela in kruha. Mati pomalem umira za jetiko. Zadnjič jo je Protituberkulozni dispanzer poslal na mladinski urad, da bi tam preskrbeli za njenih 6 nedoraslih otrok, ki že vsi drug za drugim kažejo simptome, da se je tudi vanje zažrla materina bolezen. Mladinski urad jim sicer daje po svojih skromnih močeh majhno podporo, a tem otrokom je predvsem potrebno vsak dan redna dobra hrana, ki bi jih edina mogla obvarovati jetike.

Kronika bede, ki zajema množico delavskih, pa tudi malomeščanskih družin, izkazuje zmerom številnejše primere kriminala med mladino. Šolarčki, ki morda po naročilu staršev, še večkrat pa vzpodbujeni od vzgledov ostalih tovarišev, stopijo na ulico, da bi začeli prosjačiti od človeka do človeka ali da bi prodajali rože okrog lokalov, so največkrat obsojeni, da se njihova življenska pot pogreza vedno nižje in da se znajdejo nekoč v rokah policije in pred sodiščem, še predno je v njih dorasla

odgovornost pred zakonom. Eden, ki mu je komaj 11 let, je že član neke prave organizirane tatinske tolpe. Kadar je na delu, ga po tri, štiri noči ni domov. Usode teh otrok so pač najbridkejši simptomi bede, ki nam jo je prinesel sedanji čas.

... Njega je vzela jetnišnica, njegova žena je iz obupa izgubila živce, da je morala v opazovalnico. Brez vsake opore sta doma ostala dva nedolžna otročiča, ki hodita v šolo... Natakariju so ženo prav včeraj še vso onemoglo in bolešno odpustili iz porodnišnice s tretjim malčkom v naročju!... Doma je bedno žeo in novorojenca sprejela mrzla prazna soba, brez kaplje mleka, brez skorjice kruha, na mizi pa vrhu tega še stanovanjska odpoved.

Ta film bi lahko vrteli brez konca in kraja.

Usoda vseh teh 1500 in vsen tisočev, ki jih ne obsega kartoteka mestnega mladinskega urada, naj zavisí od morebitnih dobrih ljudi; njih lačne želodčke naj kdaj pa kdaj segreje izprošena jed, njih strgana telesca naj kdaj pa kdaj ogrne podarjena obleka; vse njih življenje naj bo življenje berača. Kakšen uspeh bo imela takale nabiralna akcija? Nabralo se bo nekaj denarja, nekaj živil, nekaj stare obleke. Nekaj časa bodo nekateri siti, drugi oblečeni, potem pa se bo stvar začela iznova. Dobri ljudje pa bodo ginjeni nad svojo dobroto. Z miloščino, pa naj bo to miloščina, izprošena na cesti, ali pa miloščina, ki jo dodeljuje mestni mladinski urad, ne bomo rešili naših sedemletnih beračev, štirinajstletnih prostitutk, enajstletnih tatov. Ne miloščine, polnega, vedrega življenja hočemo zanje. Otrok, ki živi na račun usmiljenih src, ne bo nikoli postal normalen človek, zlasti pa ne, če bodo v njegovo življenje le kdaj pa kdaj posegale usmiljene roke. Nikoli se ne bo priboril do zavesti, da je potreben član človeške družbe; vse življenje bo stal ob strani in boječe ali pa sovražno motril početje drugih. Vseh teh 1500 je treba preskrbeti na način, da ne bodo rastle v zavesti, da prejemajo miloščino, temveč z zavestjo, da je družba, ki je hotela, da so se rodili, dolžna skrbeti zanje. Zato pa je treba predvsem dela njih staršem, njim šole in poti do kakršnegakoli bodočega poklica, in domove, ki jim bodo res domovi.

Slovenska mladina naj se zaveda, da se z miloščino njen položaj za dalj časa ne more ne more izboljšati. Bolj kot miloščine zahtevamo svojo pravico do življenja. Z velikim francoskim pisateljem Anatolom Franceom vzklikamo:

„Nočemo miloščine! Naše pravice nam dajte!“

Pravice, ki jih hočemo in moramo dobiti, da bomo lahko razvijali svoje mlade sile in postali koristni člani človeštva.

E.

Glas kmetijske mladine

Mi, kmetijska mladina, jasno čutimo čas in razmere, v katere smo pahnjeni. Zavedamo se, da bomo prevzeti bremena, ki danes tišče starše in že tudi nas in slutimo, da nam bodočnost ne bo lepa nego bridka trda borba za golo življenje.

Mi mladi vemo, da naša beseda ne velja mnogo doma, v javnosti je nočejo upoštevati. Hočemo pa, da sami odločamo o sebi in o svoji bodočnosti, hočemo sami spregovoriti o razmerah na naši vasi in o naši volji, da se vse to z našo pomočjo spremeni na bolje, zakaj: kako bomo ob tem mogli živeti? Živeti tisti redki, ki prevzamejo kmetijske domačije zadolžene, tisti, ki bodo morali od doma iskat po svetu kruha, v mesta, v tovarne in obrt, v tuje dežele.

Če pomislimo, da pri mnogih doma nimamo niti zemlje, da hodimo težač k večjim kmetom in veleposestnikom, ali pa v bogataških goricah delamo v „deri“, če pomislimo na to, da je večina gruntov zelo malih, a zelo zadolženih, da nimamo dovolj kruha, ne denarja za sol, vžgalic, petrolej, sladkor, če pomislimo, da na malih gruntih moramo plačevati visoke davke itd., če vse to pomislimo, čutimo, kako nujno je, da mi povemo k vsemu temu svoje, ko se vse to dogaja brez nas in proti naši volji.

Povedati hočemo svoje misli in delati hočemo, da se bo storilo tako, da bo nam prav, da ne bo naša bodočnost nejasna in temna, nego bomo zmogli živeti oni, ki ostanejo na gruntih in oni, ki moramo v obrt v mesta, ali si kako drugače služiti kruh.

Kerič.

Mezda mladostnih delavcev

Prehajamo k najbolj perečemu vprašanju, ki danes najbolj v živo zadeva mladostnega delavca in delavski stan, to je vprašanje delavskih mezd, njihov katastrofalni (porazni) padec v zadnjih letih krize in njihovo padanje še danes. Osvečtli bomo predvsem neverjetno nizke mezde mladostnih delavcev. Zavarovanih delavcev, in le o teh imamo pri nas zanesljive podatke, je v naši državi okrog 500.000. Ti so razdeljeni po višini svojih prejemkov v 12 mezdnih razredov. V prvem mezdnem razredu so uvrščeni tisti delavci, ki zaslužijo dnevno do 8 Din. Teh je bilo začetkom leta 1934. 65.277. Ta razred nas predvsem zanima, ker spadajo vanj večinoma mladostni delavci. 50.000 delavcev od gornjih 65.277. je starih pod 18 let. Mladostni delavec zasluži torej za delo, ki ga opravlja pod takšnimi pogoji kakor smo jih opisali v prejšnjih številkah Mladih poti, do 8 Din na dan, čeprav traja njegov delavnik daleč preko 8 delovnih ur, slišali smo, da celo do 16 ur in mnogokrat ne zasluži na uro niti 1 Din, včasih pa niti 50 par ne.

Zdaj se pa nekoliko obrnimo k našim slovenskim razmeram. Število zavarovanega delavstva je znašalo junija 1930. leta 103.214 in je padlo februarja 1933. na 68.601, to je za 34.613. Torej samo po padcu zavarovanega delavstva v katerega pa niso všteti niti poljedelski delavci in rudarji, si že lahko ustvarimo približno sliko za koliko je v tem kratkem razdobju narasla brezposelnost, koliko ljudi je izgubilo svoj kruh. Oktobra 1935. se je število zavarovanih delavcev sicer dvignilo, dnevne povprečne mezde so pa padle. V prvem, to je najnižjem mezdnem razredu, v katerega spadajo, kakor smo že omenili, po svoji pretežni večini vajenci in mladostni delavci, je bilo:

31. XII. 1934 8205 zavarovancev

1. IV. 1935 8328 „

1. X. 1935 8622 „

Vidimo, kako število zavarovanega delavstva v najnižjem mezdnem razredu vedno bolj narašča, kar je posledica povpraševanja po cenejših delovnih močeh in znižanju mezd.

Od 1. 1930. dalje mezde stalno in hitro padajo. obenem pa pada tudi število delavstva v višjih mezdni razredih z večjim zaslužkom, medtem ko nasprotno stalno narašča, kakor smo že zgoraj videli število delavstva v nižjih mezdni razredih. Število delavstva z dnevno mezdo nad 48 Din, je padlo v Beogradu od 17.237 leta 1930. na 12.362 leta 1932, a število delavstva z mezdo do 16 Din na dan se je povečalo od 2192 na 8521.

Tudi pri nas v Sloveniji, ako primerjamo statistiko iz 1. 1928 z letošnjo 1. aprila, lahko otipljivo zaznavamo ta dvig nižjih mezdni razredov na račun padca višjih mezdni razredov:

Mezdni razred	1928	1. IV. 1935	prirastek + ali padec —
III. 9'60—11'60	1279	5945	+ 4666
IV. 11'60—14'—	3823	6732	+ 2909
V. 14'—16'80	4643	4980	+ 337
VI. 16'80—20'—	8245	8000	— 245
VII. 20'—24'—	8616	8597	— 19
VIII. 24'—24'80	8916	8297	— 619
IX. 28'80—34'—	12.396	7992	— 4404
X. 34'—40'—	10.537	6154	— 4383
XI. 40'—48'—	5.851	4085	— 1766
XII. nad 48'—	10.272	6483	— 3789

Mislím, da je podoba tako jasna, da je ni treba še posebej razlagati.

Mezde so pa padale kakor kažejo naslednje številke:

Povprečna dnevna mezda je znašala:

V Jugoslaviji	V Sloveniji
1930 27'76 Din	1930 26'45 Din
1931 26'19 „	1931 26'21 „
1932 24'58 „	1932 24'38 „
1933 23'22 „	1933 23'39 „
1934 22'19 „	1934 22'63 „

Celokupna letna povprečna mezda je pa samo v Sloveniji padla od 1. 1930 do danes za 795.000 Din.

Poleg tega pa vedno bolj narašča zaposlenost žena, število moških delavcev pa pada. Žene so pretežno uvrščene v nižje mezdne razrede in tu je njihovo število večje od moških. V drugem mezdnem razredu (mezda od 8—9'60 Din) je v celi državi 58'11% delavk, v tretjem mezdnem razredu (mezda od 9'60—11'60 Din) je pa celo do 65% žena.

V Sloveniji je padec zaposlenosti moških in prirastek zaposlenosti žena razviden iz naslednje tabele:

Leto	moški	v %	ženske	v %
1930	65.849	67'41%	31.839	32'59%
1931	61.084	66'52%	30.764	33'49%
1932	49.306	63'50%	28.347	36'50%
1933	46.813	61'95%	28.751	38'05%
1934	48.552	61'45%	30.458	38'55%

V nasprotju s padanjem mezde pa se je v dobi krize od 1. 1930 dalje celo povečala količina dela. Mezde stalno padajo, toda isti delavec napravi sedaj z nižjo mezdo mnogo več v eni uri, kakor je napravil prej ob višji mezdi v istem času. To zlasti kažejo podatki iz rudarske stroke:

	Leta	Proizvodnja na dan v kg	Dnevna mezda v Din
Svinčena ruda	1930	328	50'85
	1931	744	50'04
	1932	1420	48'42
Magnezit	1930	54	27'23
	1931	219	24'87
	1932	261	20'25
Asfaltni kamen	1930	65	24'18
	1931	57	13'44
	1932	94	12'29

itd. itd.

Za manjšo mezdo daje torej delavec večje količine dela. To je posledica priganjaškega sistema, ko podjetniki, izrabljajoč veliko brezposelnost, tlačijo zaposlenemu delavstvu mezde navzdol, obenem pa z delom za akordno mezdo, za mezdo od pridelane količine prisilijo delavca, da prenapeni svoje delavne sile, ker le tako, če iztisne iz sebe svoje zadnje moči, more spričo nizkih akordnih postavk zaslužiti toliko, da ne pogine od gladi.

Beograjska delavska zbornica je objavila naslednje podatke, kako narašča v zadnjih letih krize zaposlenost vajencev in mladostnih delavcev. V neki beograjski tovarni klobukov je 1. 1931. znašalo število vajencev 24'76% zaposlenega delavstva 1. 1933 pa je njihovo število poskočilo na 82'75% od celotnega osebja. Namesto mezd od 30—48 Din in še čez, so uvedene mezde izpod 8 Din!

V Sloveniji je razmerje vajencev in mladostnih delavcev

v gradnji prevoznih sredstev	50%,
v oblačilni industriji in čiščenju	47%,
v industriji kože in gume	28%

do celotnega zaposlenega delavstva v posameznih navedenih industrijskih panogah. V Ljubljani sami pa so nekateri vajenci v naslednjem razmerju:

oblačilna industrija	39%
higijena	38%
kovinska industrija	21%

V Subotici je Delavska zbornica ugotovila 1. 1934. naslednje razmere:

„Delavka za predelovanje perja zasluži 3—8 Din dnevno. Tekstilna delavka zasluži 8—15 Din na dan. V teh podjetjih so zaposleni tudi otroci, in sicer pod 14 leti, 12—14 ur dnevno! V nešteto slučajih, delajo ti otroci za 3 Din na dan, kajti starši zaradi racionalizacije v industriji ne morejo najti zaposlitve, da bi prehranjevali sebe in svoje otroke, zato morajo delati otroci namesto staršev.

Poljedelski delavci, ki dobivajo delo samo poleti, zaslužijo na dan 8—15 Din, poleg hrane, ki je pa nezadostna. Ne zaslužijo niti toliko, da bi se preživeli preko poletja in prehranili sebe in svojo mnogoštevilno rodbino, a kje, da bi kaj prihranili za zimo, ko ostanejo povsem brez dela in kruha.

Plače trgovskih nameščencev v večini primerov ne presegajo 300 Din mesečno; a ti se morajo poleg tega še lepo oblačiti!“

Mezde delavstva v državnih podjetjih so tudi padle. Železničar je prejemal 1. 1930 po enem letu službe 624 Din, 1. 1933 pa 480 Din. S 35 leti službe 1. 1930 1175 Din, 1. 1933 pa 850 Din!

Kakšna izguba je za delavski razred opisani padec mezd v zadnjih letih nam povedo naslednje številke:

Delavske mezde zavarovanih delavcev so znašale 1. 1930, t. j. v letu največjega gospodarskega prospeha skupaj 5 milijard dinarjev. 1. 1931. so mezde v primeri z 1. 1930. padle za 250 milijonov dinarjev, 1. 1932. za 1 milijardo dinarjev a 1. 1933. za poldrugo milijardo dinarjev. Pri nas v Sloveniji pa v istem razdobju za 828.139'20 Din. Ker delavec s svojo mezdo kupuje skoro izključno samo življenska sredstva, t. j. živila, ki jih pridelata kmet, je s tem padanjem mezd v prvi vrsti prizadet kmet, ki svoje pridelke sedaj mnogo težje prodaja. Recimo, da so cene poljskim pridelkom 1. 1926. bile na višini 100, so padle v 1. 1931. na 73'5, 1. 1932. na 70'3, 1. 1933. na 65'5, 1. 1934. na 54'4. Posledica padca

mezd in njihovega stalnega znižavanja so v kratkem naslednje:

1. Nezadostna prehrana delavstva. Zdravniška veda je ugotovila, da povprečen človek dnevno uporabi 3000 kalorij (kalorija je toplota, ki jo potrebujemo, da segrejemo 1 liter vode za 1 stopinjo C), kovinski delavec 3400—3600 kal., poljski delavec do 4000 kal., delavci pa, ki opravljajo najtežja dela celo do 5000 kal. dnevno. Te kalorije mora s primerno hrano dnevno delavec tudi nadomestiti, sicer se organizem hitreje obrabi in oslabi. Da je delavska četveročlanska rodbina normalno hranjena, da torej ne gladije, mora po zdravniških računih vsebovati mesečna hrana take rodbine 296.820 kal. Da bi mogel tako hraniti svojo družino, bi moral naš rudar zaslužiti na mesec 1621 Din, zasluži jih pa dejansko samo 639 Din. Manjka mu torej mesečno 982 Din, ali 153'6%! Industrijski delavec zasluži mesečno 868 Din, rabi pa 1621 Din, primanjkuje mu torej 753 Din ali 86'75% za minimalno zdravo prehrano. Naše delavske rodbine, tudi tiste, ki so zaposlene, so torej radi nizkih mezd srahotno nezadostno hranjene! Posledice so strašne in se zlasti kažejo v umrljivosti in visokem odstotku jetike pri delavstvu:

Na 1000 zavarovanih delavcev je umrlo:

	moških	ženskih	povprečno
1. 1930	6'45	4'30	5'94
1. 1931	6'72	4'92	6'27

Na 1000 zavarovanih delavcev je umrlo za jetiko:

	moških	ženskih	povprečno
1. 1926	2'24	2'04	2'20
1. 1930	2'78	1'99	2'60
1. 1931	3'04	2'52	2'91

Od 100 umrlih članov Osrednjega urada za zavarovanje delavcev jih umre 46 za jetiko, torej skoro vsak drugi. Jetika je bolezen, ki izvira večinoma iz nezadostne in slabe prehrane ter nezdravih stanovanj. Vse to je samo posledica nizkih mezd!

V osmerih vojvodinskih mestih znaša umrljivost med delavci 44'9%, obrtniki 20%, poljedelci 11'35%, uradniki in inteligenco 10%, trgovci 3%. Higijenska razstava v Beogradu je prikazala to porazno številko:

L. 1931 se je v Jugoslaviji rodilo 463.320 otrok. Pri življenju jih je ostalo samo 190.440, umrlo jih je pa 272.880!! V Beogradu umre na 100.000 prebivalcev 352 ljudi za jetiko, v Berlinu 113 in v Ameriki niti 100 ne!

Tako smo orisali položaj delavskih mezd v Jugoslaviji kakor tudi v Sloveniji in njihove katastrofalne posledice.

Prihodnjik bomo prešli k raziskovanju vzrokov orisanega položaja celotnega in mladostnega delavstva, vsakega posebej.

Za enoten nastop privatnega nameščenstva

Pod tem naslovom je stanovsko glasilo zasebnih nameščencev v Sloveniji „Organizator“ v svoji novemberški številki t. l. prineslo članek, v katerem piše med drugim sledeče:

... privatno nameščenstvo ima tudi take potrebe, ki terjajo enako gledanje vseh stanovskih zastopnikov nameščenskega stanu, brez razlike na levo ali na desno. Za take potrebe je merodajno le eno merilo — pravičen interes nameščenskega stanu... Borba za nameščensko delovno pravo, zboljšanje nameščenskega socialnega zavarovanja, vprašanje eksistence samouprave in usode 25 letnega slovenskega nameščenskega pokojninskega zavarovanja: to so najvažnejše, danes najbolj aktualne potrebe nameščenskega stanu... ki morejo in morajo biti predmet skupnega nastopa nameščenskih strokovnih organizacij te banovine.“

Nadalje je v navedenem članku govora o tem, da je upravni odbor Zveze društev privatnih nameščencev dal v nameščenskem odseku Delavske Zbornice inicijativo za ustvaritev enotnega gledanja in enotnega nastopa vseh nam. strok. organizacij v vprašanju neposrednih gospodarskih in socialnih potreb priv. nameščencev.

Slovenska mladina, ki se bori za svojo skupnost v zavesti, da se le s skupnim nastopom dajo uresničiti njene skupne zahteve, pozdravlja ta korak Zveze društev privatnih nameščencev kot vzgled, kakšno pot morajo danes vsi, ki živijo od svojega dela, če hočejo ohraniti svoje pravice in zadostiti svojim rastočim potrebam.

Enotnost mladine v borbi za mir

Anglija: Na univerzi v Oxfordu se je sporazumelo 19 studentovskih organizacij od konservativcev in liberalcev do socialistov, da podprejo izvedbo sankcij proti napadalcu in da osnujejo odbor za mir na univerzi v Oxfordu.

Španija: Sestanki v začetku zimskega semestra so izpadli na večini univerz kot mirovne manifestacije.

Francija: V vseh šolah se zbirajo podpisi za ohranitev miru.

Nizozemska: Na amsterdamski univerzi so nabrali na tisoče podpisov za ohranitev miru. 11. novembra so se vršili veliki mitingi s sodelovanjem studentov pacifistov, demokratov, antifašistov in socialistov.

Mehika: 12. novembra 1935, je 10.000 studentov manifestiralo za mir.

USA: Na sestanku, ki ga je sklical Studentovski svet univerze Kolumbija (New-York), kateremu je prisostvovalo 600 studentov in več profesorjev, so sklenili, da podprejo sankcije proti napadalcu in da začno z nabiralno akcijo zdravniških preparatov za Abesinijo.

Največje studentovske organizacije: Ameriška Studentska Federacija, Nacionalna studentovska zveza, Zveza za delovno demokracijo, YMCA, YWCA, Nacionalna zveza metodistične mladine, so s podporo Ameriškega mladinskega kongresa, priredili velike studentovske manifestacije na Dan Miru, 11. novembra.

Krščanski študenti proti vojni: „Radi poopravitve vojne nevarnosti bi morale naše organizacije krščanskih študentov posvetiti več naporov za izgraditev sveta brez vojn. Prepričani o važnosti akcij studentovskih mas, predlagamo, da se krščanske organizacije pridružijo organizacijam, ki sledi istemu cilju, protestirajoč proti vojni.“ (Izjava Nacionalnega sveta YMCA in YWCA Združenih držav.)

(Iz Glasa Omladine 8. decembra.)

O fašizmu in demokraciji

Pri nas se mnogo piše in govori o fašizmu. Ni ga pri nas skoraj človeka, ki ne bi fašizma odklanjal. In kaj je pravzaprav fašizem?

Značilnost fašizma je odklanjanje svobode govora, prepričanja, dela in organiziranja. Fašizem je tudi to, če se ljudem ne dopušča, da bi v svoje organizacije volili svobodno tistega, ki ga smatrajo za najbolj sposobnega, temveč se na njihovo vodstvo postavljajo ljudje, ki jih ni nihče izvolil. Skratka: fašizem ne dopušča, da bi se uveljavila volja ljudstva. Nasprotno, od fašizma je demokracija, to je vlada ljudstva. V demokratičnih državah lahko vsakdo govori in dela, kar misli, da je pravilno, v fašističnih državah pa mora eno misliti, a drugo delati in govoriti.

Jasno je, da bi vsak fašist bil takoj pred ljudstvom osramočen, če bi govoril, da se on bori za to, da odvzame ljudem svobodo. Radi tega zavijajo fašisti svojo borbo proti demokraciji v borbo proti njenim izrodcom „strankarskim bojem“. Reš je, da so v demokraciji „stranke“ in „strankarski boji“, toda proti temu „zlu“ se ne smemo boriti s tem, da predlagamo še mnogo hujše zlo — odvzem naravnih pravic človeku do svobode.

Tudi v Jugoslaviji imamo fašista Ljotića in Hoderca. Tudi Ljotić je proti demokraciji. On predlaga „stanovsko državo“ in govori o njej kot da bodo z njeno uvedbo rešena vsa vprašanja današnje družbe. Kako pa je v resnici s „stanovsko državo“? Tako, da se bodo v stanovskem parlamentu mesto strank borili za svoje koristi — stanovi. Stvar se torej v bistvu sploh ne bo spremenila. Spremenilo bi se le to, da bi ljudje izgubili vse dobre strani demokracije — svobodo.

In zakaj je ljudem potrebna svoboda? Zato da lahko svobodno izražajo in prenašajo svoje misli, da se lahko branijo pred neopravičenimi napadi, da se lahko svobodno združijo in organizirajo bori za svoje pravice. Če delavci nimajo pravice, da se organizirajo v strokovne organizacije in se tako lažje branijo n. pr. proti nižjim plačam, potem ima podjetnik svobodne roke pri izkoriščanju delavcev; kajti boriti se proti njemu je — prepovedano.

Mi vidimo, da je svoboda potrebna ljudem v njihovi borbi za existenco. Kdor je proti svobodi, ta otežkoča in celo onemogoča borbo ljudstva za njegove pravice, ta je proti ljudstvu. In ker nam danes nudi še največ svobode demokracija, zato je vsak fašist, ki je proti demokraciji, proti ljudstvu.

Študirajoča mladina

Štrajk študentov

K slovenski mladini, ki hodi po mladih poteh, spadamo tudi mi, slovenski študentje. Spregovoriti smo že hotel v Mladih Poteh in se predstaviti vsej slovenski mladini. Radi bi Vam povedali, kako živimo, kako trpimo in se veselimo, kako delamo, kako se borimo. Radi bi Vam pokazali, da smo v vsem tesno združeni z vami vsemi, da nas ne loči prav nič — ker smo del vas, del slovenske mladine. In ko smo se pripravljali, da vam to povemo, nas je prehitel važen dogodek: štrajk. Zato vam bomo danes rajši o njem pisali, drugič pa vam povemo o naš še nekaj več.

Naše delo na univerzi urejujejo uredbe, ki jih je potrdil prejšnji režim. Tehniška uredba, ki je bila objavljena 2. maja

Student-tehnik bi sedaj moral polagati izpite v točno določenem roku. Ti roki so postavljeni tako, da bi moral student neprestano delati izpite in bi bil torej enostransko izobražen in strokovno premalo podkovan. To zadnje pa velja za našo tehniško fakulteto še posebej zato, ker uredba uraja specializacijo na beograjski in zagrebški tehniški fakulteti, na ljubljanski pa ne. To se pravi, da bodo inženjerji iz drugih univerz bolj strokovno izobraženi kot naši.

V borbi proti tej uredbi so vsi študentje složni. Borba se vrši sporazumno z zagrebškimi in beograjskimi študenti. Dne 21. novembra se je zaradi uredbe vršil sestanek ljubljanskih tehnikov. Sprejeta je bila resolucija in proglašen tridnevni protestni štrajk. S sestanka so šli tehnik — več sto po številu — na univerzo, oddali resolucijo, proglasili štrajk in prosili dekanat, da naj poslopja ne zapre, da se solidarnost študentov jasno pokaže s tem, da se nihče ne bo udeležil predavanj. Ta štrajk se je izvršil stoprocentno — niti enega stavkokaza (štrajkbreher) ni bilo. Na zaključku štrajka, dne 23. novembra zvečer, h kateremu so prišli tudi slušatelji ostalih fakultet, so izrazili zastopniki vseh strokovnih klubov svojo solidarnost s štrajkom. Štrajk je bil podaljšan še na 25. novembra. Štrajkale so vse fakultete, vsi študentje in tudi ta štrajk se je izvršil stoočstno. S tem je slovenska akademska mladina pokazala, da je odločna, da se za svoje pravice in za pravice svojega naroda bori skupno do skrajnosti. Žal se le mala skupina akademikov, del onih, ki so organizirani v Akademski Zvezi ((katoliški akademiki) s štrajkom ni strinjala in dala o tem izjavo v časopise, čeprav štrajka niso ovirali.

10. januarja poteče rok, ki je bil postavljen v resoluciji. Če ji ne bodo ugodili bo borba pričela na novo: borba za osnovne pravice slovenskega študenta.

Protituberkulozno studentovsko združenje

Na beograjski univerzi je bilo ustanovljeno protituberkulozno studentovsko združenje z nalogo, da pomaga pri zdravljenju siromašnih tuberkuloznih študentov. Po podatkih je na beograjski univerzi 1300 jetičnih študentov, da lahko imenujemo jetiko prav tako študentovsko kakor delavsko bolezen.

Vprašanje pomoči in zdravljenja jetičnih študentov je tako nujen problem, da bi moralo to vprašanje pomeniti eno od prvih skrbi tako družbe kakor šolskih oblasti. V resnici pa niso ne ti ne oni pričeli za to nobene akcije in je vsa skrb na tem polju prepuščena bolnikom samim. Da so oboleli študentje v tem boju proti tuberkulozi, ni treba posebno poudarjati, če vemo, kdo sestavlja armado beograjskih študentov na univerzi in kakšna so sredstva, ki jih imajo na razpolago.

Zato je akcija, ki jo vodi omenjeno združenje, ena od prvih in ji ne bi morali pomagati samo študentje, temveč tudi vsi ostali. Zato naj tudi šolske oblasti, ki so poklicane, da skrbijo za študente, pomagajo iz svojih obilnih sredstev.

Tuberkuloza kosi med akademsko mladino v njenih najboljših letih. Zapuščeno, lačno in prezebno zlahka decimira. Dan na dan izginjajo drug za drugim iz naših vrst. Naša dolžnost je, da se vsi skupno zavzamemo za tiste, ki so že bolni, da ne pri-
demo jutri tudi sami na vrsto.

(Po „Studentskom životu“, Beograd.)

Zakaj šolnine

Septembarska ustava že dopušča šolnine, ki so bile uvedene v l. 1932/33. Kaj je njih namen, nam pove sam takratni finančni minister (govor v narodni skupščini za obrazložitev zvišanja šolnin, Politika št. 8567 od 16. marca 1932), kjer poudarja, da šolnine niso toliko važne radi finančnih ozirov, kot pa sredstvo za znižanje „nadprodukcije“ inteligence. O „nadprodukciji“ inteligence pa menda ne more biti govora, ko je toliko naših bolnic brez potrebnih zdravnikov, ko potrebujemo še toliko železnic (inženjerji), ko se pouk po šolah ni mogel vršiti, ker ni nastavljenih profesorjev in učiteljev, ki so bili „brezposelni“. Kako naj dosežejo šolnine ta svoj namen, nam pokažejo dejstva:

Direktni davek	Celoletna vpisnina in šolnina na univerzi	Vpisnina in šolnina, izraž. v % od dir. davka
300— 500	500	167—100 %
500— 750	600	120— 80 %
1.500— 2.500	900	60— 36 %
12.000—15.000	1400	11'67—9'3 %

Taka je bila tabela, ko so bile uvedene šolnine; sedaj veljavna tabela je sledeča:

300— 1.000	700	233'3—70 %
1.000— 3.000	800	80 —26'6 %
3.000— 5.000	900	30 —18 %
5.000—10.000	1300	26 —13 %
10.000—20.000	1700	17 —8'5 %
20.000—50.000	2300	11'5—4'6 %
50.000 naprej	3300	6'6—dalje navzdol.

V obeh tabelah se vidi sijajno, kako naj šolnine dosežejo zmanjšanje „nadprodukcije“. Tisti, ki so najbolj siromašni, morajo plačati razmeroma najvišje šolnine in takse.

Zanimiv je n. pr. slučaj na slovenski univerzi. Neki gospod plača 393.000 (tristodevetdesettri tisoč) direktnega davka in plača 2×1500 Din šolnine + 300 Din vpisnina = 0'86 % davka.

Kako sijajno so šolnine in razne druge uredbe (n. pr. da se smejo dijaki voziti le najdalje iz 20 km oddaljenih krajev, hoditi ali kolesariti 6 km v gimnazijo) svoj namen dosegle, se vidi iz strukture slušateljev univerze.

kmetski	187	16'4 %
delavski	26	2'3 %
uradniki	825	72'5 %
ostali	100	8'8 %
vseh	1138	100 %

79'5 % slušateljev je sinov uradnikov (všteti so seveda tudi pridobitni krogi), ki tvorijo le neznamen del naroda, dočim morajo kmetski sinovi ostati doma ali pa zasesti slabo plačana nižja uradniška mesta; boljša so pa na razpolago le tistim, ki imajo za to denar.

Zato je upravičena zahteva vse mladine po brezplačnem šolanju.

Mladi intelektualci

(Slovenec, 30. nov., uvodnik.)

Koliko trpijo mladi intelektualci! Neka ljubljanska tvrdka je iskala pisarniško uradnico, to je tipkarico. Zahtevala je skoraj dovršeno trgovsko akademijo. Prišla so dekletca in so strme izvedela za pogoje: deset ur dela na dan; ob prostem času pa bo treba pri lastnikovi gospej pomivati posodo, ribati tla ter tudi včasih „kaj zašiti“; vse pa za tri mesece brezplačno na poskus. Ugledna tvrdka je torej zahtevala uradnico, tipkarico in dekle obenem za tri mesece brezplačno, ne da bi jo bilo treba socialno zavarovati, in po treh mesecih bi bilo petnajst, šestnajstletno dekletce seveda odpuščeno, na njeno mesto pa bi stopila druga mlada moč, prav tako tri mesece na brezplačno poizkušnjo.

Kakšni so pogoji, ki jih nekatera podjetja zahtevajo od mladih ljudi, bodisi trgovskih ali obrtniških vajencev, mladih industrijskih delavcev, mladih intelektualcev, o tem bi mogli napisati cele romane. Krčeviti jok nešteti, ki se zvečer in pozno ponoči krčevito oklepajo borgega ležišča, izmučeni in praznega želodca, ta kriči v nebo. Nikjer pa ni zakona, nikjer nobene inspekcije dela, nikjer ni sodišča, ki bi tem užaljenim mladim ljudem, borečim se za skrorjo črnega kruha, dal pravico in jih vsaj nekoliko zavaroval pred strašnim izžemanjem.

Čigava je slovenska zemlja?

Na Slovenskem se pribl. 60% (ali 700 tisoč) ljudi preživlja v poljedelstvu. Tu so všteti tudi starci in otroci, ki so za delo nesposobni. Računajo, da je teh 60% približno 130 tisoč družin. Ali pa imajo vse te družine dovolj zemlje? Ne! Nikakor! Približno trideset tisoč družin (skoro četrtina) nima niti pedi zemlje. To so kočarji, viničarji, težaki itd., ki bivajo nekateri v svoji hiši; večina še hiše nima.

Takih pa, ki imajo zemljo in je tu njihov edini dohodek je približno 100 tisoč. Ne izvemo točno, koliko zemlje ima teh 100 tisoč kmetov. Mislili bi, da je njihova vsa zemlja. Pa še davno ni tako. Poleg teh imamo na Slovenskem še pribl. 50—60 tisoč posestnikov, t. j. takih, ki imajo druge poklice; ali so obrtniki, uradniki, bogataši po mestih in veleposestniki. Tem je zemlja le postranski vir dohodkov. Bogataši na primer imajo najlepše vinograde po Haložah, ki jim jih ljudstvo za nizko plačo (celo 4 Din na dan, delajo po 10—12 ur!) obdeluje, bogataši pa pridejo poleti na počitnice, jeseni na trgatve, vino pospravijo, prodajo, z denarjem pa odidejo v mesta. Le redki ostanejo tam. Nič boljše ni v Slovenskih goricah. Tam je večina viničarjev. Po najlepših, najbolj strmih bregovih so velike gospoške gorice, ki jih moramo poceni obdelovati.

Še več! Povedali smo, da je vseh zemljiških posestnikov le pribl. 100 tisoč kmetov, pribl. 50 do 60 tisoč pa ni kmetov, nego jim kmetstvo ljudstvo obdeluje polje za nizek odslužek ali plačo. Kako pa je z gozdovi? Trideset tisoč družin brez zemlje mora kupiti drva, ostali pa tudi nimajo vsi gozda. Še več. Vseh posestnikov, ki imajo tudi gozd je približno 140 tisoč. Toda kako je gozd razdeljen? Tako, da od teh ima pribl. 120 tisoč (velika večina!) posestnikov skupno le eno tretjino vsega gozda, ostalih pribl. 20 tisoč pa ima dve tretjini vsega gozda. Prvi so mali posestniki, 120 tisoč (85%) jih je, pa imajo vsi le pribl. 240 tisoč ha (!); a pribl. 20 tisoč (le 15% vseh) ima pribl. 440 tisoč (!) ha. Pri tej drugi skupini pa je 745 gozdnih gospodarstev (drž., banovinska, škofovska, samostanska, veleposestniška itd.), ki sama obsegajo približno 200 tisoč ha, torej polovico od druge skupine ali eno tretjino celotnega gozda; torej 745 ljudi ima skoro toliko gozda, kakor 120 tisoč ljudi.

Tako je danes z zemljo pri nas. Kako pa je do tega prišlo itd., pa se bomo razgovorili prihodnjič. Vse kmetijske fante in dekleta pa pozivam, naj dobro odprejo oči in naj pogledajo ter zapišejo, kako je v njihovem kraju z zemljo. JOK.

Drobci iz slovenskega časopisja

Zima nastopa, zima polna pričakovanj in veselja, zima polna strahu in trpljenja. V toplih in svetlih stanovanjih sanjajo otroci o Sv. Miklavžu in Božičku, o belem snegu, sankah in smučkah. V mrzlih in temnih kletnih prostorih, v napol podrtih barakah pa tudi sanjajo otročki o istem Sv. Miklavžu in Božičku, o toplih oblekah, čevljičkih in o toploti. Prvim se bodo sanje uresničile. Ali se bodo pa tudi drugim sanje izpolnile, ali se bodo njihove želje uresničile? (Slovenec, 24. nov.)

Saj baš mladina, mlad človek opazuje življenje in dogajanja okrog sebe najbolj kritično in je nezadovoljen s tem, kar je. Mladina ne pozna ozirov, ki jih imajo starejši do svoje okolice, ker hoče ustvariti novo življenje, boljše bodočnost. Prav v tem hotenju po boljšem vidimo paralelo, vzporedje med mladino v splošnem in med delavstvom. Oba se borita proti staremu, oba stremita za novim. Zato bo našlo pošteno delavstvo v pravični borbi vedno zaveznika v vsej mladini, posebno pa v delavski. (Slovenec, 24. nov.)

(V tej točki se popolnoma strinjamo. Op. ured.)

Zavedni in dosledni Slovenci doživljajo danes veliko zadoščenje. Čista narodna misel si povsod utira pot in se vedno ostreje opredeljuje nasproti fašističnemu nacionalizmu. (Slovenija, 15. nov.)

Slovenska zavest že danes družijo mladino mimo razlik v svetovnonazorski usmeritvi, kar je velikega pomena za bodočo slovensko politiko. (Slovenija, 15. nov.)

Mladina drugod

Mladina kliče!

Za letošnjo konferenco Mednarodnega urada dela je organizirala delavska mladina vsega sveta močan poziv mednarodni javnosti, da pomaga mladini in brezposelnosti.

Mladi brezposelni zahtevajo, da morajo vlade izboljšati stanje brezposelnosti mladine:

1. Z organizacijo posebnih del in upoštevanjem njene sposobnosti, znanja ter pravic,
2. da preprečijo posledice nezadostne prehrane,
3. da zagotovijo z brezposelnostjo povezanim vsaj skromno existenco,
4. da izdajo primerne ukrepe v prid brezposelnim, zrelim za ženitev.

V imenu krščanske brezposelnosti mladine je govoril nato brezposelni francoski delavec Quirin: (Slovenec, 10. 11. 1935.) „Ali je danes kateri problem hujši od brezposelnosti mladine? Ali ne trpimo mi mladi brezposelni najhujše radi neprostovoljnega brezdeja? Trpimo telesno in še hujše duševno. Trepečemo ob misli na bodočnost. Strah pred življenjem nas dela slabe, ubija v nas veselje do dela, zaupanje in vsako plemenito stremenje.“

Nič več ne moremo biti opora družini in izprašujemo se, kako dolgo bomo še imeli pogum sedati k družinskim mizam. Sramujemo se, ko moramo jesti kruh, ki so ga zaslužili drugi. Namesto da bi podpirali starše, smo jim še v breme. Prisiljeni smo gladovati v dobi, ko potrebujemo močne hrane. Izpostavljeni smo boleznim in mnogo dni mladosti mora marsikdo od nas preživeti v zdravilišču.

Moja prihodnost: To je za nas najstrašnejše vprašanje. Dneve mladosti preživljamo v brezupju. Kako naj mislimo na ustanovitev družine, ko vemo, da je ne moremo preživljati. In kakšna nevarnost obstoja šele v tem za ogroženo človeštvo! Brezposelnost mladine temni prihodnost delavskega stanu in posredno vsega človeštva.

Zadnji čas je, da se nam pomaga. Usodi ne moremo biti pripušteni! Ponekod je bilo marsikaj storjeno za omiljenje brezposelnosti, toda vse premalo. Obračamo se na delovno konferenco, ker smo mnenja, da more sprožiti koristne ukrepe za odstranitev brezposelnosti med mladino.

V imenu brezposelnosti delavske mladine, posebno pa v imeu 86.000 mladih brezposelnih delavcev, pristavev krščanskega strokovnega gibanja, starih od 13 do 25 let, vas goreče prosim, da greste na delo za odstranitev naše bede. Pričakujemo z zaupanjem, da nam boste pripomogli do naše osnovne pravice, to je do pravice do življenja. Ker nismo ne lenuhi ne potepuhi, zahtevamo uresničenje svojih upravičenih zahtev.“

Beda nemških vajencev

Če ne bi podatki, ki jih bomo navajali, izvirali iz nacionalno-socialističnega časopisja, bi marsikdo dvomil o njihovi verodostojnosti.

85% vseh stanovanj nima prav nikakih peči ali pa take, v katerih se ne da kuriti. V normalnem stanovanjskem prostoru (soba, široka 3 m, dolga 5 m) stanuje 4—5 vajencev. 10% vajencev pa nima niti svoje postelje. Ta način „kolektivizacije“ življenjskih prilik nazivajo hitlerjevci „socializem“. Vajenci se morajo z njimi sprijazniti, kajti „velika ideja nacionalnega socializma zahteva od vsakega posameznika žrtve za ljudsko skupnost“. Tako trobijo vajecem fašistični gospodarji samo zato, da bi se izognili stroškom za boljša stanovanja. Delovni čas te mladine pa se lahko kvečjemu primerja z delovnim časom najbolj izkoriščanih kolonijalnih narodov na svetu. Od 400 vajencev v nekem okraju, jih dela samo 9 normalno 8 ur. 61 jih dela po 11 ur dnevno, 147 po 12 ur, 65 po 13 ur, 60 po 14 ur, 40 po 15 ur in 9 po: reci in piši 16 ur na dan. Dogajajo pa se tudi primeri, kjer traja delovni čas vajencev nad 16 ur! Več ko polovica vajencev opravlja še nedeljsko delo. Mlad človek, ki opravlja težko delo, mora imeti poleg izdatne hrane še najmanj 10 ur spanja! Med 400 vajenci jih je torej samo 9, ki se lahko naspijo!

Ni več zanimanja za svinčene vojake — v Ameriki. V New-Yorku se vrši vsako leto pred božičem vzorčni sejem ameriške industrije igrač. Letos pada v oči, da so doslej običajni svinčeni vojaki skoraj povsem izginili. Nadomestili so jih cowboji in Indijanci. Producenti izjavljajo, da vpliva celo na otroke protivojna propaganda in da se mladina ne mara več igrati s svinčeni vojaki. (Prager Tagblatt, 24. 11. 1935.)

Češki studenti proti vojni

Praga, 22. nov. Osrednja zveza čehoslovaških študentov je priredila s sodelovanjem vseh praških študentskih organizacij in rektoratov praških visokih šol dne 23. nov. ob 11. uri mriovno manifestacijo. Kot glavni govornik je nastopil zunanji minister Dr. Beneš s temo: „Kako bomo dealli za mir v Evropi v letu 1936.“

Prireditve se je vršila v znamenju enotnega nastopa proti vojni. Sodelovali so med drugimi: Akademsko YMCA, Česká liga akademická, Centrala katoliških študentov, Enotna zveza naprednih študentov itd. Enodušno je bila sprejeta naslednja resolucija:

„Mi želimo živeti v miru z vsemi našimi sosedi. Zato popolnoma odobravamo mirovno politiko naše države. Mi spoštujemo tudi velik pomen Društva Narodov v borbi za mir. Baš tako zelo ceimo vse pakte s prijateljskimi državami Male Antante, Francije in Sovjetske Rusije, ki morajo služiti obrambi miru.“

Zvesti miroljubni dediščini naše narodne zgodovine smo pripravljeni skupno se boriti za ohranitev svetovnega miru. Mi ne poznamo sovinstičnih (lažniacionalističnih) in rasističnih predsodkov. Prepričani smo, da je socialna kulturna in nacionalna pravica prvi predpogoj mirnih odnosov med narodi.

Mladi smo. Nam pripada bodočnost. Zasigurati si jo hočemo z delom za mir. Zato je potrebno, da vse naše sile posvetimo delu za boljši svet, svet brez vojn.“

Mednarodni medicinski sekretariat.

Te dni je bil osnovan v Parizu Mednarodni medicinski sekretariat.

Cilji organizacije so v glavnem sledeči:

Zbliževanje študentov-medicincev vseh narodnosti.

Proučevanje socialne medicine.

Študij ljudskih bolezni, vprašanj prehrane, ne-sreč, moderne psihologije.

Študij odnosa medicine do današnje družbe.

Sodelovanje in tehnična pomoč v vseh pacifističnih (miroljubnih) in ljudskih organizacijah.

Borba za mir in kulturo.

Zbiranje študirajoče mladine v Ameriki.

Dijaška liga za demokracijo in splošna dijaška liga sta sestavili načrte za spojitve. Organizacija bo obsegala srednje šole, kolegije in univerze. Borila se bo proti uvajanju vojaške vzgoje in za akademsko svobodo.

Vzgoja mladine. Pod tem naslovom poroča Prager Tagblatt dne 14. nov. 1935: „Neka čitateljica našega lista nam je dala na razpolago pismo, ki ji ga je pisal njen desetletni vnuk iz manjšega mesta v Nemčiji. Deček piše: „... Jutri je sobota. Tedaj smo šole prosti in gremo na vežbe na prosto... Metanje ročnih granat... Trošenje steklenih črepinj... Potem pa pojdemo nad Francoze, ki hočejo pozamorčiti Evropo...“

Poročajo:

V obrtnih nadaljevalnih šolah v Sloveniji je 4266 učencev, brez pouka pa je še okrog 3500 vajencev.

Država je svojčas dala za obrtne nadaljevalne šole 314.536 Din, danes ne da ničesar.

Američan A. Stevens je dosegel z balonom 22.570 m višine. Doslej so se dvignili najvišje Sovjeti in sicer: 19.000 in 20.000 m visoko.

Letos ne bodo podelili Noblove nagrade za književnost.

Med kongresom naprednih študentov v Pragi so organizirali razstavo v Nemčiji zažganih knjig, ki pa so jo oblasti prepovedale.

Hitlerjeva vlada je izgnala iz Nemčije 1200 univerzitetnih profesorjev in docentov.

Pred kratkim sta postavili dve mladi sovjetski letalki nov rekord v skakanju s padali. Skočili sta 8500 m brez aparata s kisikom.

V bojih za petrolejska polja med Bolivijo in Paragvajem pravijo, da so za kulisami te vojni stali petrolejski trusti drugih držav.

Angleži obvladajo 35,6 milijonov kvadratnih km ali 27% naše zemlje, Sovjeti 21,3 milijone kvadratnih km ali 16%, Francozi 12,5 milijonov kvadratnih km ali 9%, USA 9,6 milijonov kvadratnih km ali 7%, Holanci 2,1 milijon kvadratnih km ali 2%, vsa ostala zemlja pa meri 51,7 milijonov kvadratnih km ali 39%.

Beseda deklet

Služkinja pripoveduje

Jaz sem hči rudarja. Moj oče je delal po rudnikih Nemčije in Amerike. Do svetovne vonje si je prihranil nekaj denarja. Svetovna vojna mu je vzela njegove prihranke. Od takrat živimo v naši družini bedno, težko življenje. Ko mi je bilo 16 let, so me starši dali učiti za šiviljo. To je bilo na deželi. V majhni, ozki in zatohli sobi smo bile stisnjene štiri ženske. Gospa, ki nas je učila, dve učenci in ena pomočnica. Hrana je bila slaba, delale smo ob petrolejki, včasih po vse noči. Ena od mojih tovarišic je pričela bolehati. Danes vem, da je na smrtni postelji, da bo mlada umrla za jetiko. Tudi meni ni bilo dobro. Često mi je postalo slabo, da sem mogla za čas prenehati z delom. Razmere v naši družini so se vedno bolj slabšale. Zato je oče sklenil, da se preseli k sinu. Zapustili smo domači kraj in se preselili v bližino mesta, kjer je moj brat imel službo. Nisem hotela, da bi brat s svojo majhno plačo moral preživljati poleg očeta in matere še mene. Hotela sem se preživljati sama. Šla sem v mesto in našla službo v veliki kavarni. Umivala sem čašice za kavo in ostalo posodo. Bilo nas je več umivalk, toda med seboj se nismo dobro razumele. Nekatere so voditeljici obrata druga drugo tožile. Delati smo morale hitro, posoda, katero smo umivale je bila draga. Ako je katera kaj razbila je morala sama plačati. To se je čisto dogajalo. V naglici se nesreče rade pripetijo. Prvi teden smo delale ponoči, drugi teden pa podnevi. Včasih sem morala več tednov delati samo ponoči radi služkinj, ki so se neprestano menjavale. V sobi, v kateri smo spale, so bile stenice. Kadar sem imela službo podnevi sem se bala iti zvečer spat, ker sem zjutraj vstala vsa obgrizena. Nisem hotela dalje ostati. Poiskala sem drugo službo.

Gospa, pri kateri sem dobila službo je bila vse prej kot dobra. Četrty dan, ko sem bila pri njej je pogrešila palico, ki jo je gospod rabil za izprehod. Rekla mi je: „Štiri leta je bila palica pri hiši. Zdaj ko ste vi prišli je pa izginila.“ Mene so polile solze. Toda zavest, da nisem kriva, me je delala pogumno. Rekla sem, da nisem nikoli ničesar ukradla in tudi nikoli ničesar ne bom, ker hočem ostati poštena. To jo je pa le še bolj razburilo. Začela je kričati nad menoj in me zmerjati. Drugič je pogrešila neko sito, ki se rabi v gospodinjstvu. Čutila sem, da zopet misli, da sem ga jaz vzela. Rekla sem, da naj ne misli mene, ker se ga jaz nisem dotaknila. Planila je proti meni z besedami: „Prekleta k... hudičeva.“ Zopet sem ji rekla, da nisem ne tatica, ne prostitutka, da lahko dokažem, da sem poštena. Pozneje je našla sito na mestu, kamor ga je bila sama položila kakor prej palico. Vstajala sem zjutraj ob petih in vsako jutro očistila najprej 7 parov čevljev. Dala mi je najmanjšo škatlico globina in rekla, da ga moram imeti ves mesec. Nekoč je pogledala v škatlico in rekla, da jaz globin jem, ker ga je že tako malo v škatlici. Toda jaz pri tolikih parih kljub skrajni pažnji nisem mogla porabiti manj. Nekoč je inženir, ki je stanoval v hiši slišal, ko me je zmerjala. Drugi dan sem našla v njegovih čevljih veliko škatlo globina. Razumel je moje trpljenje. Jesti mi je dala malo. Bila sem lačna. Kar je ostalo drugim, je dala meni. Ko sem šla po opravih v mesto sem gledala v izložbena okna pekarn in mislila, ko bi se mogla vsaj enkrat najesti kruha do sitega. Vsak dan mi je prinesel novo trpljenje. Ko sem prala perilo mi je za veliko grnado perila dala en sam kosček mila in me potem zopet zmerjala, da perilo ni čisto, kljub temu, da jaz nisem bila kriva. O, to so bili dnevi trpljenja in obupa. Ponoči, ko sem bila sama v svoji sobi sem obupno jokala in si često želela, da bi umrla. Časih so prišli brezposelni prosit naj jim dam kaj gorkega za jesti. Ko sem šla odpirat mi je gospa naročila naj se zlažem, češ, da gospe ni doma, da jaz ne morem ničesar dati. Če je šla sama odpirat je prav tako lagala. Včasih je rekla ko je prišla nazaj po stopnicah: „Prav jim je, naj le stradajo!... Sami so krivi, ker si takrat, ko so delali niso nič prihranili.“ Jaz pa sem že poznala življenje in vedela, da to ni res, da si revni ljudje dandanes ne morejo ničesar prihraniti. Nekoč mi je dala zvečer kosček kruha. Bila sem slaba in izmučena in nisem mogla jesti. Zato sem rekla, da ga pojem zjutraj. Zjutraj sem ga vzela, a ko je gospa opazila, da ga ni, je rekla, da naj boga zahvalim da me zato ne naznani policiji... Ko sem prala perilo mi je navadno prinesla polovico ja-

bolka za priboljšek... Zadnji dnevi moje službe pri njej so bili najhujši. Nekega dne je vsa pobesnela planila proti meni in me zgrabila za lase. Tresla mi je glavo, da me je potem več dni bolela. Nato sem šla v drugo službo, kjer mi je malo bolje. Vsaj jesti mi ne manjka. Dela imam res dosti, toda gospa pri kateri sem v službi je še mlada in ni tako hudobna. Toda jaz se ne morem otresti spomina na prestano trpljenje. V meni gloda vprašanje, kako to, da mi mladina revnih staršev nimamo nobenega pravega življenja, nobene mladosti. Zdi se mi, da bi bilo lahko drugače, ko bi se tudi me revna dekleta združila v organizaciji in se v njej borila za pravice nas služkinj. Da bi prišel dan, ko bi naša organizacija bila toliko močna, da bi me lahko zaklicale: „Do tukaj in ne več dalje gre vaše izkoriščanje!“ Pozivam vse mlade služkinje, naj malo premislijo to stvar. V upanju, da se najdemo tudi me skupno v boju za lepše, svetlejšo življenje mladine vas pozdravlja vse širom naše Slovenije.

Vaša Marica.

Opomba uredništva.

O izkoriščanju hišnih poslov se pri nas prav malo, skoroda nič ne govori. In vendar je to izkoriščanje še večje od izkoriščanja delavca, ki si je priboril vsaj nekatere pravice. Pri nas gospodar razpolaga s poslom kakor hoče in kolikor se mu zljubi. In posel mora vse to pretrpeti, celo na obstoječe zakone se ne more sklicevati, ker je sicer gotovo ob službo.

Današnji dopis nam daje, zlasti onim, ki jim položaj služkinj ni znan, dovolj točen vpogled v trpljenje in izkoriščanje hišnega posla. Ta primer ni edinstven. Tako je življenje vseh poslov. Izjeme so redke. Iz dopisa samega vidimo, da naše tovarišice, ki služijo v gospodinjstvu resno mislijo nato, kako bi si izboljšale svoj položaj. Sredstva za to vidijo v organizaciji. Ker je vprašanje poselske organizacije in novega poselskega zakona važno za velik del sloveske ženske mladine, bomo v prihodnjem številki o njej podrobneje in natančneje poročali. Obenem pa pozivamo tudi ostale tovarišice, da o tem sporoče svoje mnenje.

Urednica ženske rubrike.

Usoda žen v Hitlerjevi Nemčiji

Že nekaj dni biva v Pragi nemška emigrantinja gđc. A. B., ki je pribežala iz Nemčije, ker bi tam morala biti sterilizirana (Sterilizacija je operacija, s katero zdravnik za vedno prepreči spočetje otrok, torej razmnoževanje.) Njen zaročenec je bil Jud (ki se jih v Nemčiji sedaj hudo preganja) in ker ga kljub prepovedi ni hotela pustiti, bi morala biti sterilizirana.

Služila je kot tipkarica in korespondentka tujih jezikov. V decembru 1933 so zaprli njenega zaročenca in ga obdolžili goljufije. Sodišče mu ni dalo prilike, da bi se zagovarjal. Psovali so ga kot Juda, obdolžili, da je poskušal vplivati na priče. Radi tega prestopka je bil obsojen v začetku leta 1934 na 1½ leta ječe.

Njegova zaročnica, ki je vedela, da je nedolžen, je potem odvetnika zahtevala obnovo procesa. Toda vse tozadevne ponudbe so bile zavrnjene. Julija 1934 je dobila od mestnega zdravnika uradno pisanje, da se mora tekom 14 dni javiti na univerzitetni kliniki v svrhu sterilizacije. Razlogi zato, niso bili navedeni. Obupana se je obrnila na svojega očeta, ki pa ji je odgovoril, da sterilizacija ni tako huda, in da je končno sama kriva, ker je že prej kljub vsem opominom imela razmerje z Judom. Vložila je priziv proti odredbi o sterilizaciji. Pri razpravi pa so ji povedali, da jo bodo vtaknili v koncentracijsko taborišča, če se bo še nadalje brigala za zadevo svojega zaročenca. Sedaj je zahtevala, da se vsled njenega službovanja odloži sterilizacija, n je nekaj dni nato je dobila od nadžupana mesta Leipziga dekret, v katerem ji izjemoma dovolijo, da se sterilizacija izvrši šele koncem septembra.

Gospodična A. B. do nacional-socialistov ni bila niti politično, niti strokovno organizirana, niti se ni kako drugače udeleževala. Od marca 1934 je bila član fašistične Nemške Delavske Fronte.

Toda s tem, da bi jo duševno in telesno pohabili, se ni strinjala in je raje pobegnila na Češko.

Nekaj o sterilizaciji v Nemčiji

Po službeni objavi ministrstva za notranje posle je v Nemčiji steriliziranih do sedaj 12.000 žena.

Sterilizacija ima zlasti za žene nevarne posledice. V „Münchener Medizinische Wochenschrift“ (Monakovski medicinski tednik) opisuje ravnatelj bolnice dr. Stark, kakšne izkušnje so imeli pri ženah, na katerih je bila izvršena operacija sterilizacije. Operirane žene so se valjale in skakale iz postelj v težkih napadih besnosti, trgale s sebe povoje, jokale in kričale. Kot posledice operacije nastajajo velike hibe in zraščanja notranjih organov.

Profesor Stöckel iz Berlina priznava, da smrtni slučaj niso redki. Profesor Gauss, šef vseučiliške klinike v Würzburgu pravi, da izgleda kirurški oddelek njihove klinike kot klinika za norce. Bolnice, ki kriče in divjajo, je treba v mnogih slučajih umetno hraniti.

Zločini nad nemško žensko mladino

V južni Nemčiji leži v bolnicah mnogo mater v starosti 15, dostikrat tudi 13 let. Celo nacijski zdravniki se zgražajo nad tem. Zdravnik, ki je vprašal tako 15 letno mater, če se ni zavedala odgovornosti, ko je i. t. d., je dobil odgovor: „Saj je to vendar želja nacional-socialistov. Neka druga odgovarja: „Treba se je žrtvovati za domovino!“

Ko je v neko delavsko taborišče prispela mati hčerke, ki je pisala domov, da se čuti mater, in to očitala voditeljici, ji je ta odgovorila, da je hčerka stara 15 let in kar je zrelo, naj obrodi sad. Svetovala ji je, naj o stvari molči, ker se ji sicer še lahko slabo godi.

O brezposelnosti žena v raznih državah prinaša mesečnik „International Labour Review“ iz Londona zanimivo statistiko. Po njej je v Avstriji med brezposelnimi 26% žensk; na Češkem 22%; na Angleskem, v Združenih državah in Nemčiji pa po 16%. Celotna statistika se nanaša na 34 držav. Iz nje se vidi, da je med brezposelnimi povprečno ena šestina žensk.

Na Japonskem so sprejeli zakon, s katerim se praktično ukinja razlika med zakonskimi in nezakonskimi otroki.

Na Kjopenhavnu je postala prva ženska voditeljica bolnišnice. Je to Lirgida Molmova.

V S. Pietru v prov. Forli so žene demonstrirale pred županstvom in ga zasedle. Nastopile so proti vojni, zahtevale kruha in dela. („Istra“)

Italj. oblasti so izdale proglas tudi na žene, ki hočejo v Afriko za sobarice, bolničarke in v druge vojaške za ženske primerne službe. Odziv je zelo majhen. („Istra“)

Ježica

Na njeni mladi poti je dohitela smrt štiriindvajsetletno Francko Oselj, delavko v tekstilni tovarni F. Eiferja v Ljubljani.

Pokojnica je bila v tovarni zaposlena od leta 1929. V službo je hodila iz svoje rojstne vasi Rašice, ki je oddaljena od tovarne dve uri. Na naporni poti, v napornem delu in v slabih razmerah, v katerih živimo danes delavci, si je nakopala bolezen, kateri je po več mesečnem bolehanju podlegla.

Pogreb pokojne je bil v petek 29. 11. iz njene rojstne hiše na Rašici. Njeni sodelavci iz tovarne so ji kupili v zadnji spomin lep venec, katerega so nesle tri delavke v sprevedu.

Francka je bila znana kot dobra delavka, bila je priljubljena pri vseh delavcih.

Žalujemo materi, bratu in sestram naše sožalje.

Njeni sodelavci.

Strahopetnež.

— Gospodična, dovolite mi, da vas spremijam.

— Ne, hvala!

— Opozarjam Vas, gospodična, da je v tem predmetju zelo nevarno iti sam...

— Če ste res tak strahopetnež, Vam dovolim, da greste zraven mene. (Koprive.)

Mlada umetnost

Starim

Ko smo še v zibkah ležali, nas niste razumeli. Zdaj se pa začudeno vprašujete in nas kot tujce ogledujete, kako da smo čudni postali, ko ste nas vendar tako dobro vzgojevali. Da, dragi starši, včasih smo vas poslušali in spoštovali,

ker ste bili pač veliki in močni.

Toda vi tega ne morete razumeti.

Vi veste le to, da je prijetno dobro živeti,

nato pa s svetimi zakramenti umreti. —

Tako se položaj je spremenil:

danes ste otroci vi in treba bi bilo, da bi vas vzgajali mi.

Toda, ali se splača?

Kakšno mambo bi že spravil do pol poti,

Oprostite, da sem vam toliko napisal.

Sicer pa upam, da se bomo še kaj pogovorili,

če ne prej, pa takrat, ko bodo ti težki časi minili.

Takrat se seveda ne boste na nas več jezili, temveč boste rekli z zanosom in očetovskim ponosom:

„Da, ko so bili še v zibkah naši otroci in so se igrali z jojo,

ko smo jih skrbno pestovali in vzgojevali,

smo vedeli, da iz njih še nekaj bo!“

C. Z.

Bolnik

Vso noč oči upiram v temni mrak,
vso noč v prsih čutim bolečine,
kot gora si latinski „cvek“ težak,
slovnica, žgeš me, kdaj svoboda sine?

(Po O. Župančiču priredil Pikač.)

Svojemu profesorju

Zate, ti kosmati Lah,
ki peti B si v večni strah,
bi bilo stokrat bolje,
da nam pošteno razložiš geometrijo,
kot da v parku zalezuješ
tiste, ki kadijo!

Pikač.

Zaradi ustavljanja časnikov je v Nemčiji brezposelnih 1500 urednikov. (Poročilo Državne zveze nemškega tiska.)

Razširjajte naš list „MLADA POTA“

Perko Andrej

Odlomek iz romana „Sin“.

Perko Andrej se je v šoli zelo težko učil; bil je med zadnjimi. Prihajal je v šolo z običajnimi zamudami. Zato je moral skoraj vedno prvo uro preklečati. Otroci so se mu posmehovali, kajti tudi učitelj se je rad ponorčeval iz Perka Andreja. Nekoč pa se je zgodilo, da Perko Andrej ni hotel več klečati. Šel je v klop in se vsedel. Skoraj obupno je pripovedoval, da je doma iz Kicarja, da ima dve uri hoje, da so poti slabe, da ne more prej od doma, ker mora opravljati zjutraj živino, in da on ne bo več klečal, pa četudi ga ubijejo. On da ne bo in ne bo klečal.

„Zebe me kakor psa v tej letni obleki... Naj še klečim? Ne, ne bom klečal!“ je končal.

Končal je in ni več spregovoril. Na vsa učiteljeva vprašanja je uporno molčal in niti tedaj ni več zinil, ko ga je učitelj med krohotom šolarjev dvignil pred otroci ter ga pretepel. Perko Andrej je vedel, da so otroci siromaki, in da se mu zato smejejo, ker bi se radi prikupili gospodu učitelju. V njihovem mlademu smehu je bilo nekaj bolnega, kar je Perko Andrej čutil. Učitelj ga je zmerjal, pripovedoval, kako je zanemarjen; potlej je pokazal otrokom, kako umazano srajco ima, da ni umit, da je ušiv in končal je s tem, da morajo biti njegovi starši strašni lenuhi in pijanci, ker mu ne spravijo čevljev. Poslej je bil Perko Andrej predstavljen v zadnji klopi, kjer je vse leto presedel sam. In včasih je učitelj kaznoval kakšnega šolarja, da ga je poslal za uro ali kaj v zadnji klop k

Pesem kmetske mladine iz Bele krajine

Kmečki fantje in dekleta
naša mlada četa
skup se zbirajmo
v borbo marširajmo
za pravdo in svobodo
kmečkega naroda.

Kosec koso brusi,
a žanjica žanje,
zaman kmet pravdo prosi
nikoli je ne najde.
Zato naprej v borbo,
za pravdo in svobodo
kmečkega naroda.

Kmečka mati s težko muko
nas je porodila
in na trudnih prsih
nas je odgojila.
Zato naprej v borbo,
za pravdo in svobodo
kmečkega naroda.

Kmečki fantje in dekleta
to naša je prosveta,
skup se zbirajmo,
v borbo marširajmo
za pravdo in svobodo
kmečkega naroda.

(To pesem pojejo kmetski fantje in dekleta po vsej Beli krajini. Op. ur.)

Odlični založniki zapuščajo Nemčijo.

Iz Nemčije se preselijo na Dunaj založništva: S. Fischer (Berlin), Ruthen in Lühning (Frankfurt), J. Högner in Piper (München). Vzrok je značilen: oblasti vsiljujejo založnikom oficijelne fašistične avtorje, ki jih morajo izdajati z velikimi izgubami. Večine teh pisateljev nihče ne čita. Istočasno pa cenzura zabranjuje kvalitetna dela priznanih pisateljev.

Prepovedane knjige v Nemčiji.

Nemška cenzura je odredila, da se morajo iz javnih knjižnic odstraniti spisi Emila Zolaja, Anatola Francea, Blasca Ibaneza in Jacka Londona.

Slovenski mladini je poznan zlasti Jack London, katerega dela „Železna pet“, „Dolina meseca“, „Kralj alkohol“ in druga spadajo med najlepša, ki so izšla v slovenščini.

Svobodno nemško univerzo so ustanovili v Parizu. Ustanovitelji so najvplivnejši znanstveniki, umetniki, politiki in novinarji, ki so zbežali iz Nemčije po Hitlerjevem prihodu na oblast.

„ušivcu“ Perku Andreju. Tako je Perko Andrej presedel večinoma sam vse ure, in ker je vedel, da je hudoben, da ne bo nikdar ničesar iz njega, je suval šolarje, če so se mu posmehovali.

Karlek, on je vedno trepetal, če je učitelj vpil nad kom. Kakor da bi se bal, da ne bi učitelj pokazal že nanj, Maleka Karla ter razodel razredu, kar še ni bilo razodeto. Za požar otroci še niso zvedeli.

Tisti dan, ko se je Perko Andrej uprl, je bil do noči zaprt. Sploh pa je bil Perko Andrej tisto leto največ tepen. Tako, da je že v prvem razredu zaostal. Da je bila to velika sramota zanj, so vedeli vsi, ker je bil fant med največjimi v razredu.

Pozneje, ko je hodil Karlek v šolo že zadnja leta, so o Perku Andreju pripovedovali že celo zgodbo. Zgodilo pa se je tako.

Do svojega trinajstega leta je prilezel Perko Andrej komaj da tretjega razreda. Tam ga je dobil na piko neki učitelj sinček; Ivanček so mu pravili učitelj in otroci. Če ni bilo učitelja v razredu, ali je pa kaj popravljaj, je vedno določil Ivančka za reditelja. Ivanček je šel pred tablo, se postavil poleg učiteljeve mize v pozor, vzel kredo, iskal po razredu nemirneže ter jih pisal na tablo. Bil je navajen, da je pisal velike zlizane črke, tako, da ga je učitelj vedno razkazoval za vzgled ostalim šolarjem, ki so prihajali z dežele in so imeli mastne, pomazane in od dežja zmočene zvezke. Največje Ivančkovo veselje in obenem radost razreda je bila takrat, ko je učitelj sinček z velikimi, zelo ogromnimi črkami zapisal na tablo, če se je le dalo na prvo mesto:

Film

Nekaj števil. Ko je izumitelj filma Louis Lumière pred štiridesetimi leti prvič javno prikazal svoje „premikajoče se fotografije“ (tako je imenoval film), si pač nihče ni mogel misliti, kakšen bo razvoj filma. Dohodki prvega večera so znašali 35 frankov, danes ima 62.000 kinematografov na svetu povprečno 125 milijard frankov (375 milijard dinarjev) dohodkov dnevno. Letno producirajo 600 milijonov metrov filmskega traku, to je toliko, da bi ga lahko petnajstkrat ovili okoli ekvatorja.

Film o Nobelu. Neka angleška filmska družba bo izdelala film iz življenja izumitelja dinamita Alfreda Nobela. Pokazal bo življenjsko tragiko Nobelovo, ki je kot prepričan pacifist moral sam gledati grozotne posledice svojega izuma v francosko-nemški vojni 1870/71.

Nove zahteve Grete Garbo. Greta Garbo je dobivala doslej 10.000.000 Din od filma. Sedaj zahteva od filma 12.000.000 Din. Na leto igra sedaj samo v enem ali v dveh filmih, torej ima 1—2.000.000 Din mesečno.

V Hollywoodu je od 11.000 igralcev 7750 brezposelnih. Stalno zaposlenih je le 218 igralcev.

Največji kinematograf na svetu grade sedaj v Moskvi. V njem bo 20.000 sedežev. — V Sloveniji je sedaj 43 kinematografov, ki imajo skupno nekaj nad 10.000 sedežev.

Ameriški gangsterji.

Državni pravnik Mr. Cummings se je nekje izrazil: „V USA imamo baš toliko oboroženih gangsterjev (roparjev), kot oficirjev in vojakov v vsej vojski in mornarici.“ Radi teh besed je bil poklican na odgovor. V dokaz je imel pred Senate Judiciary Committee referat, ki ga je začel z besedami: „Res se morem opravičiti. Reči bi moral, da na vsakega našega oboroženega vojaka, ne pride eden, ampak dva gangsterja.“ Pred zaprepasčenimi poslušalci je nadaljeval: „Polijske statistike 1264 mest s 50 milijoni prebivalcev kažejo, da se je tem v teku enega leta zgodilo 266.298 umorov, ropov in roparskih napadov, ki so jih izvršili oboroženi gangsterji.“ Po dosedanjih raziskovanjih znaša število oboroženih gangsterjev 557.891. Skupna vsota vseh rednih ameriških čet pa znaša 241.570 mož. Škoda, ki jo povzroča gangsterji ameriškemu ljudstvu znaša povprečno 9 milijard dolarjev letno (40 milijard dinarjev).“ (Neue Freie Presse, 23. nov.)

V Kečkemetu se je ustrelil petnajstletni realčan Johann Soós, ker je dobil v šoli opomine iz vseh predmetov. Zapustil je oporoko, v kateri prepušča obleko in igrače materi, knjige in kolo pa tovarišem. (Prager Presse.)

Ameriška socialistična stranka je sklenila, da se naj amer. delavstvo posluži generalne stavke v slučaju, da bi ameriška vlada skušala prelomiti nevtralnost in se zaplesti v vojno.

Perko Andrej!

Perko Andrej, on sam, on je navadno gledal skozi okno, tja proti Slovenskim goricam, odkoder so se v daljavi komaj razločili vinogradi, kamor je hodil kopat, če si je hotel prislužiti denar za nove hlače. Te njegove zadnje hlače so bile res že močno raztrgane, krpa je bila na krpi, in Perko Andrej je moral vedno paziti, da ne bi kaj pokazale. Med takim njegovim premišljevanjem se je navadno zgodilo, da ga je kateri šolar dregnil ter mu pošepetal:

Perko Andrej je pogledal na tablo. Dvignil je iz zadnje klopi skrčeno pest in siknil skozi stisnjene zobe:

„Zbriši!“

Ivanček je na glas zaklical: „Perko Andrej!“ ter ime podčrtal. Enkrat, dvakrat! To je pomenilo tri packe, za Perka Andreja celo šest, če ne več. Razred se je zahihital in se ves obrnil proti zadnji klopi ter opazoval Perka Andreja, kako se jezi. Iz prve klopi je vstal neki majhen fantek s smešnim obrazom in otročje zapel:

„Draša, zdaj boš pa bft! Hi, hi, hi!“

Res, čemu se je Perko Andrej tako neumno grozil, ko so pa vsi vedeli, da bo tepen radi tega. Otrokom se je zdelo njegovo vedenje smešno.

Ali tedaj je Perko Andrej vstal, odrinil one, ki so mu bili v napoto, stopil z nekaj koraki proti tabli, vzel gobo in vse zbrisal. Nato je šel v klop in Ivančka še pogledal ni. Da, sploh se ni zmenil za Ivančka, ki se je venomer repenčil pred tablo, kako bo vse povedal učitelju.

Dopisi

Beseda, dve o „gospodih“ zobotehnikih

Mislím, da ni nikogar med nami, ki ne bi na lastni koži občutil težki čas, ki nas tare, vendar smo zobotehniški praktikantje še prav posebno prizadeti in živimo v prav slabih razmerah, katere bom na kratko orisal, da bodo tudi ostali spoznali ves naš položaj. Učna doba traja tri leta; ko si tri leta zastoj delal, si lahko poiščeš službo drugje, zate ni več dela, — „slabi časi“. Vendar še nisi prost in moraš še v Beograd pred „komisijo“ in tam delat izpit, da se ti prizna, da si zobotehnik; da to stane ogromno denarja je jasno. Ko si tako na cesti se priključiš 65% brezposelnih zobotehnikov, ali pa greš lahko, in še to danes več ne dobiš, za 300—400 Din mesečno v „službo“ bodisi h kakemu zobozdravniku ali pa konc. zobotehniku (detistu), ali pa ti plača od komada, ki mu ga izvršiš, seveda tudi smešen denar. Da v takih razmerah ne bomo „gospodje, ki se jim sijajno godi“, kakor so v „Jutru“ zatrijevali g. zobozdravniki, vidi seveda vsakdo. Poleg tega se vse življenje ne moremo osamosvojiti, ker tako predvideva zakon. V Dravski banovini n. pr. pride na 10.000 preb. en človek, ki se bavi z zdravljenjem zob, v južnejših predelih naše države celo na 20—30.000 ljudi, če pomislimo, da pride v kulturnih državah na vsakih 1000 ljudi en zobozdravnik ali tehnik, se takoj zavemo, da se ljudskim higijenskim zahtevam pri nas še davno ne zadosti dovolj.

Mi se zavedamo, da živimo v situaciji v kateri ne moremo več svobodno dihati, mi pa nočemo in se ne moremo zadušiti, ker je v nas sposobnost in volja, da si naše življenjske pravice skupno priborimo. V vseh kulturnih državah je naše vprašanje urejeno ponekod boljše ponekod slabše, vendar nikjer tako kot pri nas.

Drugod imajo šole za dentiste, pri nas teh šol ni, in se tudi drugih ne upošteva, čeprav bi v interesu narodnega zdravja nujno potrebovali ljudi, ki bi bili zmožni zadostiti tem zahtevam, saj vemo tudi, da morajo kmetej ponekod hoditi po 4—5 ur daleč do zobozdravnika, ali pa jim še danes derejo zobe kovači in brivci.

Mi hočemo, da se nam da možnost izobrazbe ali pa, da se nam, ko si bomo to zmožnost pridobili morda drugje, dovoli — da eksistiramo. Najnavadnejšo človeško pravico terjamo, pa je ne dobimo — živeti hočemo. Živimo v dobi v kateri se bo odločilo ali bomo zmagali ali padli: naša borba ni borba posameznika za svoje egoistične zahteve, ampak je borba vseh nas za nas vse. Naše vprašanje ni samo stanovsko ampak je splošno socialno higijensko, za katero je treba, da izvedo široki sloji našega ljudstva.

—šek. — zobotehniški praktikant.

Otrokom je zastala sapa.

Kaj podobnega se je zgodilo redko v njihovem šolskem življenju, kjer so bili iz dneva v dan, iz leta v leto vedno vpreženi v stroge ojnice reda in pokorščine. Da pa je upal kdo kljubovati celo Ivančku, učiteljevemu sinčku, ki je smel nositi učiteljeve zvezke na dom, ki je lahko hodil v trgovino med šolsko uro in kateremu so se vedno vsi dobrihali, da, to je bil za šolarje dogodek.

In otroci so se znova zakrohotali, tokrat Ivančku. Učiteljev sinček je predobro začutil ponižanje, ki ga še ni nikdar doletelo. Skakal je po odru, kričal ves iz sebe, zmerjal Perka Andreja, se priduševal, kako ga bo zatožil učitelju, kako bo „zaostaneč“ v šoli in kaj vse se mu bo še zgodilo... Znova se je postavil pred tablo in še z vse večjimi črkami napisal na sredo table ime Perka Andreja ter ga podčrtal vse do konca. Vsa druga imena je zbrisal.

Prišel je učitelj in poklical Perka Andreja pred se. Fant se je dvignil iz klopi in odšel. Ves čas je gledal na Ivančka, kakor bi ga hotel z očmi prežgati. Ivanček je stal pred gospodom učiteljem v pozoru in pripovedoval, kako se je Perko vedel proti njemu, ki je vendar reditelj.

„Že zopet: Perko!“ je nejevoljno zinil učitelj, vzela palico v roke in počakal.

Perko Andrej se ni nič opravičeval, ker je vedel, da ne bo pomagalo. Pomolel je roko pred učitelja, kakor je bila navada. Učitelj je močno zamahnil, da je palica zapela: „Vu!“ Nato še po drugi roki: „Vu!“ in znova po prejšnji. „Vu, vu, vu...!“

Ljubljana

Strojne tovarne in livarne.

V prejšnji številki je izšel članek, v katerem smo obsojali ravnanje g. Vindischja proti vajencem.

Kakor slišimo, se g. Vindisch zelo trudi, da bi našel osebo, ki se je upala opozoriti na krivice, ki jih počenja.

G. Vindisch, Vam je srce poskakovalo in ste uživali, ko ste nam trgali nagrade. Mi pa imamo vsaj to zadoščenje, da slovenska javnost lahko obsoja vaše ravnanje.

Prav tako bodite prepričani, da bomo tudi v bodoče vsako šikano in krivico objavili v svojem glasilu.

Vas pozdravlja

„Ale“.

Hrastnik

Dragi urednik!

Ker me je neki moj znanec opozoril na novo izišli list Mlada Pota, ki mi je takoj spočetka zelo ugajal, ker v njem dopisujejo le mladi ljudje, sem postal naročnik lista in poverjenik. Vem, da je list namenjen delavski, kmečki ter intelektualni mladini in da je pisan res v duhu časa.

Danes kot kdajkoli je najbolj potrebno izdajanje lista, da se mladina, ki je razkrojena, zaničevana, izkoriščana, zaslepljena, ki tava in omahuje brez smotra in ciljev tja v en dan, spet znajde na pravi poti in da spregleda kaj se ž njo godi.

Pozdravljam list in želim mnogo uspeha. Hrastniški mladini pa zakličem: odpri oči in spreglej — in poglej se v Tvoje ogledalo, delavsko kmečkega in intelektualnega lista Mlada Pota!

Prihodnjič se spet oglašim, zato prosim že zdaj, da mi prihraniš malo več prostora.

Pozdravlja te

—rer—, steklar.

Bela Krajina

Pišejo nam: Banska uprava v Ljubljani je razpustila dve društvi kmetijskih fantov in deklet in sicer v Podzemlju in v Gradcu.

Na sestanku poslancev JRZ, ki se je vršil 31. nov. v Zagrebu, je izjavil minister za šume in rudnike g. Djura Janković, eden prvih ideologov JRZ, med drugim sledeče:

„Mi vsi smo za narodno in državno edinstvo.“

„Spajanje Slovencev, Hrvatov in Srbov v eno narodnost, ki jo imenujemo jugoslovensko, ni posel ene same vlade, niti ene same politične skupine,

Dolgo ga je tepel, tako dolgo, da sta se potočila iz Andrejevih oči dve solzi. Spolzeli sta preko lic in padli na tla. Ali jokaj Perko Andrej ni!

Naslednje jutro je prišel Perko Andrej rano v šolo. V razredu je bil Ivanček, in nekaj otrok se je motalo okoli njega. Ti so pozneje pripovedovali:

Perko Andrej je prišel, se zagnal v Ivančka in ga podrl na tla. Tolkel in zabijal je po njem tako, da je še sam tulil in sopel. Bog ve, kaj bi se še vse zgodilo, če ne bi Ivančkovo vpitje priklicalo sluge in nadučitelja.

Ivančku ni bilo velike sile. Čez nekaj tednov se je zlizal in potlej je znova pisal na tablo, kakor so pravili. Ko je neki otrok, bil je Štornetov, rekel šolarjem, da bi Ivanček še najbrže rad katero izkupil, ker piše kar naprej, so ga dekleta zatožila in Štornetov je bil tepen in po šoli.

Karlek je vprašal doma sestro Faniko, čemu so dekleta zatožila Štornetov. Uporno in vprašujoče se je zazrl v njo.

„Da vas le sram ni, takšne babe!“ Zaničevanje je ležalo v njegovih očeh.

„Gospa učiteljica so nam naročili. Rekli so nam, da moramo vedno vse povedati, kako se kdo vede po poti, in sploh vse. Da, gospa učiteljica so tako naročili!“

„Kaj pa imate od tožarjenja?“

„Kaj imamo?“ Malo se je zamislila in pričela znova peti svoje: „Gospa učiteljica so rekli, da je tako prav, gospa učiteljica...“

„Ti in tvoja gospa učiteljica...!“ Obrnil se je od Fanike. Sestra se mu je zastudila.

Ivan Potrč.

marveč je delo mnogih vlad in mnogih političnih skupin. Verujem, da bomo z jugoslovenstvom uspeli.“

Naša tekstilna industrija.

V naši državi je okrog 450 tekstilnih podjetij, katerih letna produkcija presega 5 milijard Din. Vzlic temu, da se je letos pokazal zastoj v prodaji, se ustanavljajo vedno nove tovarne, kar skušajo že obstoječa podjetja preprečiti. V Sloveniji je zdaj že 28 večjih tekstilnih industrij, na Hrvaškem pa 17.

S taksami na račune so prizadeti le siromašni sloji, ki kupujejo manjše količine blaga in morajo vsakokrat plačati še takso na račun. Kaj je bogatašu, ki kupi blago v vrednosti 500 Din, 1000 Din, ali celo več kot 1000 Din ter priloži poleg še 1 Din. Potrebno je, da se zakon za takse na račune izpremeni!

Dve skrajnosti.

Gostilničar: „Kaj toliko prčkate po tej jedi?“

Gost: „Pa to so same kosti. Iščem meso.“

Gostilničar: „Ali ste že kdaj videli vola brez kosti?“

Gost: „In vi, ste že kdaj videli vola brez mesa?“

Slovenska mladina terja svojo pravico do zdravega telesnega in duševnega razvoja. - Slovenska mladina hoče življenjske radosti, ki je naravna pravica vseh mladih ljudi. - Slovenska mladina hoče možnosti, da izruje iz sebe zagrenjenost, s katero so jo zastrupili kriza, ponižanje in zatiranje. - Slovenska mladina hoče živeti mladostno, sočno in svobodno življenje, ki mu niso tuji ne sreča, ne veselje in ne vedri smeh. - Razmahniti se hočemo iz duševnega vzdušja. Omogočiti hočemo polet splošnim slovenskim ljudskim težnjam in borbi slovenske mladine za pravice njene mladosti.

„Mlada pota“ št. 1.

Trbovlje

Nezgoda na banovinski cesti Trbovlje—Marija Reka—Šent Pavel.

Že zadnjič smo nekoliko omenili razmere, ki vladajo na banovinski cesti, kjer je zaposlena pred vsem brezposelna rudarska mladina iz Trbovelj, ter sinovi okoliških kočarjev.

Danes objavljamo dogodek, ki dovolj jasno kaže v kakšnih razmerah živi naša mladina in kakšno je socialno zavarovanje mladine. Dne 30. oktobra 1935. se je na delu ponesrečil mlad delavec Karl Oplotnik. Zvalil se mu je kamen na nogo ter mu jo zlomil. Njegovi sodelavci so takoj zahtevali rešilni avto iz Trbovelj, ki je na razpolago v sličnih primerih. Banovinski nastavljenec tehnik g. Vrhovec je proti temu protestiral, češ, da je avto predrag, in da se lahko naroči samo v smrtnih primerih.

Imenovanemu delavcu je nogo zlomilo ob 11. uri dopoldan, a zdravniška pomoč mu je bila dana šele ob 6. uri zvečer. Pripeljali so ga v tukajšnjo rudniško bolnico z navadnim kmetijskim vozom, in razumljivo je, da je mladenič trpel velike bolečine vsled slabega prevoza. Prvo pomoč mu je nudil dr. Hugo Baumgarten šele čez 7 ur po nezgodi, kar bi se lahko zgodilo v pol do 1 ure. Po dvajsetih dneh od te nezgode, temu mlademu delavcu teče iz noge.

Delavci hodijo na delo po 2—3 ure daleč za 20—25 dinarjev zaslužka, delajo 8 ur, domov hodijo 2—3 ure, tako da so stalno na nogah 13—15 ur. Če se kdo ponesreči, se zanj avtomobila ne more dobiti.

Ponesrečeni delavec pa je moral plačati za sebe in za spremljevalca prevoz do Celja, ter si je moral denar celo izposoditi.

Trdno smo prepričani in uverjeni, da so tudi brezposelni mladi delavci vredni člani človeške družbe, ter potrebni socialnega zavarovanja in zaščite pri nezgodah.

Vemo tudi, da bi se ne bi bilo treba Karlu Oplotniku peljati na kmečkem vozu, ki mu je z vsakim obratom kolesa povzročal vedno hujše bolečine, če bi tedaj vsi še bolj solidarno in energično zahtevali, da se pelje z avtomobilom.

Pirc Tone, brezposelni delavec.

Kaj moraš vedeti o Abesiniji.

Abesinija je razdeljena na 10 provinc. Te so: Ogađen, Galla, Kaffa, Džima, Šot, Godžam, Amhara, Tigra, Danakil in Yola.

V bližini Adue kopljejo rudo.

Na jugovzhodu Tanašegia jezera so najdišča zlata in mnogih rud.

Na severu Adis Abebe raste bombaž.

Na vzhodu železniške proge Adis-Abeba-Džibuti uspeva kava, ki daje slovito mokko, enako tudi na jugovzhodu Hararja.

V Ogađenu uspeva ovčjereja, višje proti jugovzhodu je dosti volov in bivolov.

Prebivalstvo Abesinije govori 150 narečij, službeni jezik je amharščina.

Amharska abeceda ima 267 črk.

Najbolj številno ljudstvo v Abesiniji je pleme Gala.

Abesinci so ponoči napadli močno italijansko muničjsko kolono, pobili nad 1700 italijanskih vojakov ter zaplenili 1 motoriziran top, 11 težkih strojníc montiranih na 4 oklopnih avtomobilih, 1700 najmodernejših pušk, tri tovarne avtomobile municije, živeža in drugega vojaškega materiala.

Italijansko uradno poročilo je navedlo, da so imeli Italijani od začetka abesinske vojne do 9. novembra tele izgube: Padli so 1 oficir, 3 evropski vojaki in 32 askarijev, ranjenih pa je bilo malo več.

Britski imperij šteje 511 milijonov ljudi (25%), Sovjetska Unija 168 milijonov (8%), USA 140 milijonov (7%), francoski imperij 86 milijonov (4%), holandski 69 mil. (3%). Ves ostali svet šteje 1069 milijonov ljudi ali 53%.

Kriza zajema Švico vedno bolj. Bernska hranilnica, znana kot trden zavod je zaprla svoje blagajne. Oblasti so ji dovolile enoletni moratorij.

Na beograjski univerzi boleha 1300 dijakov na jetiki.

Ogromna antifašistična demonstracija se je vršila v New-Yorku. Štiri kilometre dolga povorka je šla skozi glavne ulice New-Yorka in demonstrirala proti fašizmu in vojni.

Olimpijada.

Da bo naša sportna javnost jasneje razumela, zakaj slovenska mladina odklanja prireditve, kot je berlinska olimpijada, naj navedemo nekaj odlomkov iz knjige „Leibesübungen und Nationalsozialismus“ (Telesne vaje in nacionalni socializem), napisal Bruno Malitz, izšlo v Eher-Verlag, München. Bruno Malitz je sportni voditelj berlinskih Sturmtruppen (Udarnih trup). On piše med drugim sledeče:

„Francozi, Poljaki (v orig.: Polacken, kar je v nemščini psovka za Poljake), Črnci in Čifuti (v orig.: Dreckjuden) so tekmovali na nemških dirkališčih, igrali na nemških igriščih, plaval v nemških plavalnih bazenih. Da bi se mednarodni odnosi naše ljubljene Nemčije do naših sovražnikov radi tega zboljšali, ne more nihče reči; seveda se pri tem sploh ne smemo ozirati na one izdajalce nemške stvari, ki v Parizu, Genevi in Pragi širijo pacifizem (miroljubnost) in razširjajo grozotne stvari o Nemčiji (Greuelpropaganda). Mi nacionalsocialisti ne moremo za naš narod videti nikakšne pozitivne vrednosti v tem, da dovolimo „svinjskim“ Judom in črncem, da potujejo skozi našo deželo in v atletiki tekmujejo z našimi najboljšimi... Pacifisti, politični katoliki, panevropejci in podobni nimajo v naši deželi prostora. Hujši so kot kolera in sifilis, mnogo hujši kot lakota, suša in strupeni plini.“

Čemu naj v resnici služi olimpijada 1936 v Berlinu, ilustrira istotako isti pisatelj, ko piše o njej:

„Ali naj torej želimo olimpijske igre za Nemčijo? Da, mi jih moramo imeti. Smatramo jih iz internacionalnih (mednarodnih) vzrokov za zelo važne. Boljše propagande za Nemčijo si ne moremo misliti.“

Da si g. Malitz ne predstavlja propagande za Nemčijo z resničnimi kulturnimi vrednotami, kaže sledeči odlomek:

„Ako se je bilo sploh kedaj na svetu česa bati, je bila to nemška spretnost z orožjem. V naši državi se mladina znova uči nositi orožje. Vojaški drill, streljanje, čitanje kart, pohodi z vojaško opremo, so dali nemškim armadam vedno premoč, ki je zaprepastila naše sovražnike.“

21. novembra se je vršilo v New-Yorku protestno zborovanje proti udeležitvi na berlinski olimpijadi, ki se ga je udeležilo okoli 15.000. Pri obhodu skozi mesto so nosili tarnsparente, ki pozivajo na bojkot olimpijade.

15 ameriških smučarjev je mislilo priti v Garmisch-Partenkirchen. Radi odklonitve Ameriške zimskosportne zveze za udeležbo na olimpijadi ameriški smučarji ne bodo prišli.

BERITE „MLADA POTA“

Očetje in otroci.

- Spet si bil kaznovan v šoli. Zakaj?
- Nisem vedel, kje je Himalaja.
- Drugič pa pazi, kje puščaš svoje stvari.

Priprave za zimo.

Tatovi kradejo premog iz vagona:
— Meči kolikor moreš velike komade, Joža, da se nam posel izplača.
— Najbolje bi bilo, da bi mogli ukrasti cel vagon. Če bi nás dobili, bi to sploh ne bila tatvina, ampak — afera.

Izbirčen tat.

Neki tat je vlomil v neko stanovanje. Odnesele je ves denar do zadnje pare in vse, kar je bilo le količkaj vrednega. Pustil je samo diplomo pravne fakultete, hranilno knjižico in zbirko pesmi.

Vesti iz Afrike.

Če vesti iz Afrike ne bodo jasne in točne, je to samo vsled tega, ker imajo „črne srajce“ pred seboj črne Abesince in se v tej splošni črni zmedbi težko spozna, kdo gre naprej in kdo nazaj.

Šport

JZSS.

Na zadnji seji JZSS je prišlo do hudih prerekanj radi denarja. Generalnemu tajniku Josu Gorcu so očitali, da skrbi samo za društvo „Planica“, za katerega obstoja v javnosti bojazen, da se bo iz njega sčasoma razvilo hotelirsko društvo. Joso Gorec je podal na tajniško mesto ostavko in se je obenem zelo razburjal, češ, da ga nobeden od mladih smučarjev tekmovalcev na cesti ne pozdravlja, ampak se vsi obračajo vstran, in da nobeden od njih ne pride več k njemu v — trgovino. To naravno reakcijo proti generalnemu tajniku Josu Gorcu pa bodo v eni prihodnjih številkih obrazložili naši fantje sami, ki čistost sporta nekoliko drugače razumejo, kot pa nekateri visoki funkcionarji JZSS.

Plavanje.

Draško Wilfan, član ljubljanske Ilirije, ki študira na Dunaju, je dosegel na zadnjem mednarodnem mitingu v „Dianabadu“ krasne rezultate. Na 100 m prosto je dosegel drugo mesto v času 1:00.8, 100 m hrbtno pa prvo mesto v času 1:14.1. Časa, ki ju je dosegel Draško Wilfan, sta mnogo boljša od jugoslovanskih rekordov in ga postavljata v mednarodno plavalno elito. Zlasti izvrsten je njegov čas 100 m prosto, s katerim bi bil še na pariški olimpijadi zasedel sigurno drugo mesto. S. K. Iliriji čestitamo!

Smučanje.

Vse smuške like, kristijanije, plužne loke itd. silno olajšamo s premaknitvijo stremen naprej. S tem dosežemo razbremenitev zadnjih koncev in mnogo lažje vrtenje, kot pri stari montaži, kjer so zadnji konci mnogo bolj pogreznjeni v sneg kakor konice. Po starem smo montirali streme tam, koder se je smučka povesila naprej, po novem pa montiramo streme takole: zmerimo dolžino vse smučke s konico vred in to, kar dobimo, recimo 210 cm, pomnožimo z 0,465. Dobimo 97,65 cm, to razdaljo odmerimo od zadnjega konca navzgor in črta, ki jo dobimo tako na smučki, teče ravno skozi sredino odprtine okovja za prstno stremenico.

Skakalni stolpi.

Skakanje s padalom je postalo v Rusiji skoraj že narodni sport. Ni pretirano, če rečemo, da je v Rusiji okrog milijon mladih ljudi, ki so že skakali s padalom. Eno najučinkovitejših sredstev za razvoj in pospeševanje tega sporta so skakalni stolpi, postavljeni zdaj po vsem ozemlju širne Rusije. Najnovejši tipi teh stolpov so izpopolnjeni s tem, da so na platformi, odkoder navdušena mladina skače, pritrjeni trupi letal tako, da ima skakalec popolno iluzijo, kakor da skače res iz letala.

Tudi v Franciji so spoznali velik pomen skakanja s padalom za vzgojitev poguma in hladnokrvnosti. Zato so poslali več častnikov v Rusijo, da bi se seznanili s tehniko skokov s padalom in absolvirali tozadevne strokovne tečaje. Po povratku so postali ti častniki instruktorji v posebni šoli za skakanje s padali v Avignonu. Razen tega so bili pri Toulousu, Reimsu, Avordu in Istresu postavljeni skakalni stolpi, na katerih se vežbajo mladi Francozi v skokih s padalom. Tehnika skakanja s padali, ki je tako presenetila inozemske vojaške strokovnjake na velikih manevrih v okolici Kijeva, je v Rusiji vzorna. „Slovenski Narod“.

Čitateljem!

Ta številka se je radi denarnih težkoč zakasnila. Zato smo izdali dvojno.

Ponovno prosimo vse naročnike, da poravnajo naročnino, ali pa list vrnejo!

Da se list finančno nekoliko opomore, nam je urednik sportne rubrike Robert Kump daroval 100 izvodov svoje knjige „Smučanje“. (Robert Kump, Smučanje, Ljubljana 1931, Samozaložba), ki jih bomo razprodali za tiskovni fond. Opozarjamo vse, ki se zanimajo za sport in vse, ki hočejo na ta način podpreti „Mlada Pota“, da naročijo omejeno knjigo v upravi našega lista. Cena 30 Din, za plačujoče naročnike 25 Din.

Uradne ure uredništva in uprave so v torek, sredo in petek od 6. do 7. ure zvečer, na Bleiweisovi cesti 3, pritličje. Izven teh ur je uredništvo na razpolago na Bleiweisovi cesti 3, uprava pa v trafiki na Kopališki 3. Uredništvo in uprava.